

**Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський
обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»**

Кафедра педагогіки

**ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
(вчителів початкових класів)**

**«ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ
ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ
ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ»**

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри педагогіки
(*протокол № 5 від 29.05.2026 р.*)

Завідувачка кафедри

Д. Д. Біда

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою
(*протокол № 4 від 04.06.2026 р.*)

Голова науково-методичної ради

П. К. Хобзей

Розробники: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (Матяшук В.П., кандидат історичних наук, доцент кафедри педагогіки КЗ ЛОР «ЛОІППО»;
Банах О.В., ст. викладачка кафедри педагогіки КЗ ЛОР «ЛОІППО»).

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Термін дії програми: з 1.09.2026 до 20.02.2031 року.

Рецензент:

Новикова Ніна Іванівна, *Професор кафедри природничо-математичної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»*), *доктор педагогічних наук*, доцент

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність даної програми полягає в необхідності постійного навчання педагогічного складу освітніх закладів держави й регулярного оновлення ним своїх професійних набутків через необхідність реагувати на суспільно-політичні, соціальні та економічні виклики сьогодення.

Особливістю її є продовження опрацювання методики розвитку ключових компетентностей, розпочатого в інших програмах кафедри педагогіки, знайомство з новітніми вимогами до професійного стандарту вчителя початкових класів та засобами його досягнення через удосконалення практики своєї діяльності згідно чинного освітнього законодавства, зокрема:

- Закону України «Про освіту»
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»
- Постанови КМУ від 26 грудня 2025 р. № 1810 Про затвердження Державного стандарту початкової освіти
- Постанови КМУ 30 вересня 2020 р. № 898 Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», на основі Державного стандарту базової середньої освіти,
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225 Про затвердження професійний стандарт "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти (на виконання вимог постанови КМУ від 31 травня 2017 року № 373)

Цільова група: учителі початкових класів.

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (очно-дистанційна).

- **Мета підвищення кваліфікації:** професійний розвиток учителів початкових класів відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення ними раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до чинного законодавства та запитів часу.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити усвідомлення та поглиблення знань педагогів щодо основних ідей та принципів Концепції «Нова українська школа» та державної політики у сфері загальної середньої освіти, державних стандартів початкової освіти та професійного стандарту вчителя початкових класів;
- сформуванню цілісного розуміння сутності компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів до навчання, їх взаємозв'язку та ролі у формуванні ключових і предметної компетентностей учителя початкових класів;

- розвинути здатність реалізовувати принцип практичної зорієнтованості навчання на уроках початкової школи через освоєння методики інтерактивного навчання та розвитку екологічної, інформаційної та емоційно-етичної компетентностей учнів;
- підвищити професійну майстерність учителів через опрацювання навичок психологічної, емоційно-етичної, інформаційної, громадянської, соціальної та екологічної компетентностей педагога.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Загальні:

ЗК.01. Громадянська компетентність - здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02. Соціальна компетентність - здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03. Культурна компетентність - здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерська компетентність - здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

Професійні компетентності:

А.2. Предметно-методична, що виявляється в здатності моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатності формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатності здійснювати інтегроване навчання; здатності добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; здатності розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здатності здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; здатності формувати ціннісні ставлення в учнів.

А.3. Інформаційно-цифрова, що виявляється в здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; здатності ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатності використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. Психологічна, що виявляється в здатності визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; здатності використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатності формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; здатності формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Б.2. Емоційно-етична, яка виявляється в здатності усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатності конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; здатності усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства, яка виявляється в здатності до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; здатності залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; здатності працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя/викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.2. Здоров'язбережувальна, яка виявляється в здатності організовувати безпечно освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

В.3. Проєктувальна, яка виявляється в здатності проєктувати осередки навчання і виховання учнів.

Г.2. Організаційна, яка виявляється в здатності організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; здатності організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Д.1. Інноваційна, яка виявляється в здатності застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; здатності використовувати інновації в професійній діяльності; здатності застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.2. Здатність до навчання впродовж життя, яка виявляється в здатності визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.

Д.3. Рефлексивна компетентність, яка виявляється у здатності здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

Очікувані результати навчання:

- використовує професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» для фахового розвитку;
- вміє вибудовувати індивідуальну стратегію особистісного й професійного розвитку;
- володіє навичками вдосконалення емоційно-етичної, цифрової та

- предметно-методичної компетентностей;
- вміє добирати і використовувати ефективні методики та сучасні технології для організації якісного освітнього процесу.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних запитань до теми. **Оцінювання вербальне.**

Курс **зараховується** за умови проходження вхідного опитування на електронному носії, **відвідування не менше 50%** аудиторних занять та самостійного **виконання** двох модульних контрольних робіт, невиконання яких передбачає зменшення кількості годин в сертифікаті на чотири години кожна.

Особливості реалізації програми: очно-дистанційна форма навчання, останній день навчання – в очному форматі на базі інституту. Оцінювання модульних контрольних робіт, які виконуються на електронному носії, здійснюються за системою «зараховано\незараховано».

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови виконання програми не менше 50% від загальної кількості.

Вартість: безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, платна форма навчання згідно з кошторисом для всіх інших категорій – 650 грн.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

Місце проведення: м. Львів, вул. Огієнка, 18а, КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з інтеграційно-мотиваційного заняття, 4-х модулів та 10-ти взаємопов'язаних тем.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують дві модульні контрольні роботи за темами чи модулями курсу за вибором куратора, оцінювання яких здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано». Невиконання модульних контрольних робіт передбачає зменшення кількості годин в сертифікаті на 4 год кожна.

Програма також передбачає проходження обов'язкового вхідного і вихідного опитувань на електронному носії.

Учасники, які виконали не менше 50% завдань програми, отримують сертифікат відповідно до кількості прослуханих годин.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 год, з них: 7 год – лекційні заняття, 23 год – практична робота, 10 год – самостійна робота.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	2
<i>Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля.</i>	1		1	1
<i>Тема 2. Формування очікувань учасників</i>	1		1	1
Модуль 1. Шляхи розвитку професійної майстерності вчителя початкових класів	12	4	8	3 год на підготовку й виконання МКР
<i>Тема 1. Професійний стандарт учителя – інструмент для самооцінювання та вектор фахового розвитку</i>	2	2		
<i>Тема 2 Методичні прийоми розвитку психологічної компетентності вчителя початкових класів</i>	4		4	
<i>Тема 3. Етично-емоційна компетентність учителя початкових класів Етика характеру (за С.Кові) як відображення етично-емоційної компетентності педагога</i>	6	2	4	
Модуль 2. Підходи і технології для розвитку предметно-методичної компетентності вчителя початкових класів	14	3	11	3 год на підготовку й виконання МКР

Тема 1. Інтерактивні вправи на уроках української мови для ефективної взаємодії учасників освітнього процесу Або Математика: від предметного до абстрактного	2	1	1	
Тема 2. Методика використання інтерактивних вправ	4		4	
Тема 3. Багатозадачні онлайн-сервіси для створення. Штучний інтелект на допомогу вчителю	4		4	
Тема 4. Сучасні напрями роботи з формування екологічної компетентності учнів початкової школи. Способи екологічної діяльності	4	2	2	
Вихідне діагностування, презентація добрих практик	2		2	2
Всього годин:	30	7	23	10

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою навчання.

Формування очікувань учасників (практичне заняття, 2 год.)

Модуль І. Шляхи розвитку професійної майстерності вчителя початкових класів

Час за робочою навчальною програмою – 12 годин

Тема 1.1. Професійний стандарт учителя – інструмент для самооцінювання та вектор фахового розвитку (лекція – 2 години)

План лекційного заняття

1. Важливість стандарту: сприяння підвищенню якості освіти в Україні.
2. Професійний стандарт учителя – індикатор для аналізу професійної діяльності та дорожня карта шляхів фахового розвитку.
3. Професійний стандарт учителя як прикладний інструмент у процесі сертифікації.
4. Ознайомлення з кодексом честі гуманного педагога.

Тема 1 . 2. Методичні прийоми розвитку психологічної компетентності вчителя початкових класів (практичне заняття, 4 год.)

План практичного заняття

1. Індивідуальні особливості учнів (навчальні стилі, типи темпераменту, особливості розвитку тощо): визначення та врахування в освітньому процесі.
2. Стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку адекватної самооцінки, позитивної я-концепції особистості.
3. Підходи, технології, прийоми, що формують мотивацію учнів та розвивають пізнавальну діяльність.
4. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Тема 1.3. Етично-емоційна компетентність учителя початкових класів (лекція - 2 години, практичне – 4 години.)

План лекційного заняття

1. Дотримання педагогічної етики і норм професійної моралі.
2. Вміння налагоджувати довірливі взаємини з учасниками освітнього процесу, конструктивно вирішувати конфлікти.
3. Співпраця з батьками і колегами на основі взаємоповаги і партнерства.

План практичного заняття

1. Етика характеру (за С. Кові) як відображення етично-емоційної компетентності педагога.
2. Визначення власної проактивності.
3. Метод «Починай з думкою про мету».
4. Принципи особистого менеджменту.
5. Парадигма взаємозалежності та шість її депозитів як рахунок у банку емоцій.
6. Принципи емпатичного спілкування.
7. Принципи творчої співпраці.
8. Чотири виміри власного оновлення.

Модуль II. Підходи і технології для розвитку предметно-методичної компетентності вчителя початкових класів

Час за робочою навчальною програмою – 14 годин

Тема 2.1. Інтерактивні вправи на уроках української мови для ефективної взаємодії учасників освітнього процесу

(практичне, 2 год.)

План лекційного заняття

1. Ознайомлення з інтерактивними вправами, осмислення в процесі, які навички вони розвивають.

План практичного заняття

1. Апробація й рекомендація інтерактивних вправ з української мови, які варто використовувати у I та II циклах навчання у НУШ.

або

Тема 2.1. Математика: від предметного до абстрактного (лекція – 1 година, практичне - 2 години)

План лекційного заняття

1. Ознайомлення з предметною математикою як близькою та зрозумілою дітям молодшого шкільного віку.

План практичного заняття

1. Методи сингапурської математики.
1. Ефективні форми та методи роботи на уроках математики.

Тема 2.2. Методика використання інтерактивних вправ (практичне заняття, 4 год.)

План практичного заняття

1. Приклади інтерактивних вправ відповідно до циклів навчання.
2. Інтерактивні вправи як важливий інструмент підвищення ефективності освітнього процесу. Алгоритм роботи.
3. Добірка інтерактивних вправ, які використовуються на уроках у НУШ.

Тема 2 . 3. Багатозадачні онлайн-сервіси для створення навчального контенту. Штучний інтелект на допомогу вчителю початкових класів *(практичне заняття, 4 год.)*

План практичного заняття

1. Створення різних дизайнів для вчителя в середовищі багатозадачного онлайн-сервісу Canva (презентації, відео, дидактичні матеріали).
2. Створення інтерактивних вправ засобами багатозадачного онлайн-сервісу Genially.
3. Візуалізація навчальних матеріалів засобами нейромереж.
4. Створення презентацій з допомогою нейромережі Beautiful.
5. Створення навчального контенту з допомогою нейромережі Eduaide.Ai.
6. Нейромережі як засіб створення методичних матеріалів.

Тема 2.4. Сучасні напрями роботи з формування екологічної компетентності учнів початкової школи. Способи екологічної діяльності *(лекція -2 години, практичне – 2 години.)*

План лекційного заняття

1. Завдання екологічного виховання учнів початкової школи.
2. Формування елементарних уявлень про об'єкти і явища природи, їх взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», «природа – людина».
3. Набуття досвіду природоохоронної діяльності і його застосування у життєвих ситуаціях.
4. Засоби екологічного виховання учнів початкових класів та приклади їх використання.

План практичного заняття

1. Методичні рекомендації щодо роботи з групами екологічних дат.
2. Розв'язання/складання екологічних задач і тестів, інтерактивних вправ.
3. Екскурсія як урок серед природи. Обмін досвідом щодо тематики та структури уроків на природі.
4. Як зберегти природу: 15 практичних порад юним шанувальникам природи.

Вихідне діагностування, рефлексія *(практичне заняття, 2 год.)*

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми. **Оцінювання вербальне.**

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують **дві модульні контрольні роботи за модулями 1 і 2, теми яких викладачі можуть змінювати в залежності від освітньої траєкторії навчальних груп.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи за принципом: зараховано/не зараховано. Для отримання «зараховано» потрібно набрати не менше 5 балів.

Критерій оцінювання	Так	Частково	Ні
	Кількість балів		
Завдання є оригінальним авторським продуктом, відповідає принципам академічної доброчесності.	* Завдання, яке містить плагіат, вважається таким, що набирає 0 балів і зарахованим бути не може.		
Завдання укладено відповідно до змісту вказаного модулю	1	0,5	0
Завдання розкриває суть поставленого питання	2	1	0
Завдання не містить фактичних та змістових помилок, оформлене грамотно.	2	1	0

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

2. Закон України «Про освіту». Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

3. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinskashkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

5. Постанова КМУ від 26 грудня 2025 р. № 1810 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» Режим доступу :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-%D0%BF#Text>

Рекомендована література:

1. Вчимося жити разом. Огляд інтерактивних методів. Режим доступу :
<http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/19/67>

2. Екологічне виховання учнів початкових класів НУШ. Режим доступу :
<https://naurok.com.ua/ekologichne-vihovannya-uchniv-pochatkovih-klasiv-nush-513966.html>

3. Інтерактивні вправи. Режим доступу :
<https://vchymo.com/app/category/interactive-exercises>

4. Кові Ш. Сім звичок високоефективних людей. Пер. з англ. О.Любенко. - 3-тє вид. - Харків, КСД, 2018. – 384 с.

5. Кові Ш. Сім звичок високоефективних підлітків. Пер з англ. Р.Паранько. Львів, вид-во Старого Лева, 2016. – 252 с.

6. Макаренко А. В. *Методика використання інтерактивних технологій у процесі навчання української мови у початковій школі.* Режим доступу :

<https://epub.chnpu.edu.ua › jsui › bitstream › Ma...PDF>

7. Манцуровська Н. Ф. Застосування прикладних задач та міжпредметних зв'язків для активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках математики Режим доступу : https://vechirnya-shkola37.blogspot.com/p/blog-page_21.html

8. Навчально - методичний посібник “ Екологічна освіта та виховання : проблеми і перспективи ”. Режим доступу :

<https://naurok.com.ua/navchalno---metodichniy-posibnik-ekologichna-osvita-ta-vihovannya-problemi-i-perspektivi-458922.html>

9. Оцінювання професійних компетентностей вчителя початкових класів під час сертифікації Режим доступу : <https://sqe.gov.ua/ocinyuvannya-15-profkompetentnostey-vchyteliiv-sertyfikaciya/>

10. Практичний посібник "Формування екологічної культури молоді" Режим доступу :

<https://naurok.com.ua/praktichniy-posibnik-formuvannya-ekologichno-kulturi-molodi-66035.html>

11. Психологічна компетентність вчителя ЗЗСО та вихователя ЗДО: вимоги та характеристики. Режим доступу : <https://naurok.com.ua/post/psihologichna-kompetentnist-vchitelya-zzso-ta-vihovatelya-zdo-vimogi-ta-harakteristiki>
12. Стельмашук Ж. Емоційно-етична компетентність вчителя початкової школи як психолого-педагогічна проблема. Інноватика у вихованні, 2(19), 163-170. Режим доступу : <https://doi.org/10.35619/iiu.v2i19.634>
13. Стельмашук Ж , Сілкова Е. Критерії та рівні сформованості емоційно-етичної компетентності майбутнього вчителя початкової школи Режим доступу : <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/653>
14. Три креативні способи інтеграції онлайн-сервісів в урок Режим доступу : <https://nus.org.ua/2018/12/28/try-kreatyvni-sposoby-integratsiyi-onlajn-servisiv-v-urok/>
15. Формування екологічної культури учнів молодших класів в умовах сільської школи. Режим доступу : http://hlyboke.edu.kh.ua/z_dosvidu_roboti/uchitelj_pochatkovih_klasiv/osvitnij_proekt/
16. Щорс В.В. Психологічна компетентність – необхідна складова професійної компетентності творчого педагога. Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/embed/000x8k-e974.docx.html>